

БЕСЈЕДА НА ОТВАРАЊУ САЈМА – ВИДА ОГЊЕНОВИЋ

Ја сам вечерас своје обраћање вама насловила насловом „Трг од књиге или ко је Јосиф Бродски“. Драги читаоци, поштована градоначелнице, поштовани библиотекари, колеге писци, издавачи, професори књижевности и других предмета, случајни пролазници и ви гутачи књига што овамо долазите као на ходочашће, и ви библиофобични дигиталци, и ви драга дјечице што се у безазленој игри припремате за скоро откриће да је и читање занимљива врста игре, поздрављам вас. Састали смо се ево на овој лијепој пјаци која вечерас добија име „Трг од књиге“, гдје ће наредних десетак вечери бити посвећено управо њој, књизи. Хвала свима који су се за то побринули. Ни лијепше намјене за једну пјаци, ни боље прилике да се она магично преруши у форум на којем ће се писци и читаоци сусретати лицем у лице, очи у очи, да заједно испитују моћ, утицај и значења писане ријечи у наелектрисаном троуглу између писања, читања и учења. Шта је заправо читање? То је један од начина за распознавање и тумачење свијета или свијетова, јер неко је устврдио да је свака књига једна верзија свијета, баш као што је сваки човјек једна верзија књиге. Свако читање је напор за себе, не постоје два идентична читања исте књиге, јер ишчитавање је недјељиво од учења. Отуда читање није само питање писмености, нити познавања снова, већ је то сложен и трајан истраживачки однос. Чувај се човјека од једне књиге, упозорио нас је давно Томас Аквински. Заиста, слиједити искључиво један наук, а без знања и поређења порицати све друго води, као што знамо, опасном сужавању визуре и ограничавању слободе. Изражајна моћ књиге почива на језику, као најобухватнијем средству комуникације међу људима, зато је она до данас најзначајнији комуникацијски технолошки изум. Све што је на том плану последице дошло створено је по моделу књиге. И компјутер је врста књиге којој је предност уопштена брзина, а она безобзирно изједначава нивое на којима су излистана и похрањена разна обавјештења. Идеје и доказана знања међутим треба тражити и даље у књигама. Њима се не овладава компјутерским импулсима већ темељним читавањем којим се откривају њихове сродности и разлике. Борхес је писао да сваком човјеку, а нарочито писцу, жели дуг живот који имају библиотеке. Вјерујем да је то његово поређење произашло из сазнања да је библиотека вјечна. Неуништивост библиотеке упркос трошности материје најбоље потврђује Александријска, која је кроз миленијуме претрпјела многе природне пошасте и људске похаре, од којих је свака могла да буде фатална. Прегурала је она и ватру и воду и земљотресе и војске и варваре и учене крадљивце и таште

надрикњиге, и оне који су је неуко чували, и оне који су је скрnavили знајући шта чине, и није nestала. Но, нису је спасили ни цареви, ни генерали, ни гусари, ни осветници, јер они њену моћ не познају. Нити трговци ни банкарски мештри, јер је њена вриједност немјерљива њиховом рачуницом, ни свештеници јер се плаше њеног идејног богатства и разноликости. Спасили су је одани читаоци својом неутаживом потребом за њом. Туга библиотеке у коју нико не свраћа је опомена да смо на корак од варварства, нагласио је класик Александар Тишма, примајући прије неку годину награду за читаоца који је позајмио на читање највише књига из новосадске библиотеке. Предлажем да и „Трг од књиге“ од ове године почне да награђује најбоље читаоце библиотеке испред које се налазимо. Они су супротност бодибилдерима, који су своје отуђење од књиге прогласили за императив модерног времена, па се дигитално образују у трку читајући приручнике са формулама за брзо стицање новца. Достићи ће животни зенит као богате незналице, несвјесни себе и свијета око себе, и у паници ће се вратити читању. Но, као читалачке аналфабете, читаће кич и тривијалне разбигриге, не познајући разлику између правих књига и шарених лажа. Зато није књига у опасности драги бодибилдери већ ви, јер сте дозволили да вам се мозак улијени до погубне равнодушности.

Мој недавни дијалог са једним студентом:

- Шта читате ових дана Зоране?
- Па не могу професорка баш да се похвалим, не бих рекао да читам много.
- Пазите, Јосиф Бродски је у бесједи пред Нобеловим комитетом нагласио да спаљивање није једини злочин према књизи. Има и других, нечитање књига је један од тежих. Хоћете ли да будете злочинац?
- Не, наравно професорка. А ко је Јосиф Бродски? – пита ме озбиљно будући спасилац Александријске библиотеке са истетовираном змијом на мишици.
- Зар не знате Зоране? – кажем.
- Не знам, али изгуглаћу његово име, па ћу видјети.
- Не, не, изгуглајте његове књиге, па прочитајте, тако ћете сазнати, једини начин је да сазнате ко је Јосиф Бродски је да га читате.

Хвала.